19 Jaar, No. 100. — 'SHERTOGENBOSCH. — Donderdag 26 Augustus 1847.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

ABONNEMENTS - PRIJS
Voor de Stad.. ƒ 12.
Franco per post ƒ 14.

(Verschijnende driemalen in de week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN:
15 cents de regel.
behalve 35 cents zegel.

ONZE TOESTAND.

Het onlangs in de Kamer gebeurde bij de beraadslagingen over het wetboek van strafregt, in de opgeworpene kwestie van het *placet*, heeft de Catholijken van Nederland in eenen toestand geplaatst, welken zij niet uit het oog moeten of mogen verliezen. De anti-catholijke bladen zelve geven daarvan het bewijs door hunne ongegronde redeneringen. Omdat de catholijke Vertegenwoordigers nu vóór de begrooting gestemd hebben, omdat wij en nog andere catholijke organen zich van de quasi-liberalen in ons land afgescheiden hebben, beschuldigen zij ons, van in eens onvoorwaardelijk tot de partij des behouds of tot de ministerieele partij overgeslagen te zijn. Doch zoo hunne premissen waar zijn: namelijk de totale afscheiding van de pseudo-liberalen, is er echter niets ongegronder dan de gevolgtrekking, welke zij daar uit maken. Inderdaad, wat kan ongegronder uitgedacht worden dan de beschuldiging, dat de Catholijken in eens hunne oogen zouden gesloten hebben voor de gebreken, welke in ons Staatsbestuur bestaan; voor de achterstelling, waarin hunne eigene belangen en vrijheid steeds zoo bedroevend geplaatst worden? Wat kan ongegronder zijn dan te beweren, dat de Catholijken zich op eenmaal verzoend zouden hebben met het hier te lande vigerend stelsel van onderwijs, hetwelk de Catholijken reeds zoo lang betreurd hebben, waarvan zij zoo dikwijls en zoo dringend de gevaren voor het geloof en de zuivere zedeleer hunner kinderen betoogd hebben, welks hervorming in eenen zin van billijke vrijheid zij zoo lang en zoo vaak hebben gevraagd, waarin zij zoo lang en zoo vruchteloos gelijkheid en regtvaardigheid verlangd hebben? Wat kan ongegronder zijn dan te beweren, dat de Catholijken op eenmaal alle gevoel hebben afgelegd voor de drukkende lasten, waaronder zij, even als alle hunne landgenooten, gebukt gaan en zich zoo op eens bereid zouden toonen hun zweet en laatsten penning blijmoedig op te offeren tot instandhouding van een verderfelijk stelsel? Wat kan ongegronder zijn, dan te beweren, dat de Catholijken zoo op eens afstand hebben gedaan van het regt, waarop zij zoo dikwijls en zoo ernstig aangedrongen hebben, om de grondwettige gelijkheid in het bedeelen van ambten en posten te verkrijgen? Wat kan er eindelijk ongegronder zijn dan te denken, dat de Catholijken zoo maar op eens eenen hartstogt hebben opgevat voor instellingen, waarvan zij het gebrekkige zoo dikwijls hebben betoogd en beaamd, en de verbetering zoo vaak hebben afgeeischt?

En evenwel dit alles zou het geval zijn, indien men geloof moest hechten aan hetgeen hun ten laste wordt gelegd.

Doch dit komt vooral omdat de pseudo-liberalen de ware rede van het gedrag der Catholijken niet begrijpen of niet willen begrijpen. Wij willen hen dan die reden eens duidelijk zeggen. Hun gedrag steunt daarop, dat zij de overtuiging erlangd hebben, dat het de grootste dwaling en de verregaandste waanzin zoude zijn, de verlangde verbeteringen van de pseudo-liberalen te verwachten; omdat zij de overtuiging erlangd hebben, dat die pseudo-liberalen wel de vrijheid en de gelijkheid van allen in den mond hebben, maar, indien het aan hen overgelaten werd dezelve toe te passen, de heerschzuchtige inzigten eener steeds van eene Staatskerk droomende *dominocratie* hun rigtsnoer zou worden en aan de thans reeds zoo beperkte vrijheid nog nieuwe slagen zouden toegebragt worden.

Het natuurlijk gevolg daarvan is, dat de catholijke Vertegenwoordigers het gezag niet aan die pseudo-liberalen in de handen konden of mogten spelen, door de begrootingswetten af te stemmen; maar uit hunne toestemming in de begrootingswetten af te leiden, dat zij op eens al hunne grieven en bezwaren ter zijde hebben gelegd, alleen omdat de Regering niet op het stuk van het *placet* had willen toegeven, uit dankbaarheid voor die regtvaardige weigering der regering; te willen beweren dat al de misbruiken, welke zij zoo lang aangevoerd en bestreden hebben, nu bij hen zegeningen geworden zijn, is het werk van bittere vooringenomenheid of dom vooroordeel. Maar omdat zij van onze pseudo-liberalen geene verbetering, maar wel verergering te wachten hadden, daarom willen zij en wij hen met die zoogenaamde verbetering, welke tot niets anders zouden uitloopen dan tot onze onderdrukking, niet belast zien en daarom hebben zij, door de regering te ondersteunen, hen buiten staat gesteld, de handen aan die gewaande verbetering te slaan, wijl er geen ander middel was, om aan hunne tyrannieke plannen te ontkomen.

Wat is hiervan het natuurlijk gevolg?

Dat de Catholijken, met onze liberalen niet kunnende zamengaan, wijl zij daardoor hunne eigene ketenen zouden smeden, en van de andere zijde nog veel, zeer veel van onze regering te vragen en te verlangen hebbende, eene eigene magt moeten uitmaken. Dit moeten zij, omdat het hun eenig redmiddel is, dit kunnen zij, omdat zij sterk genoeg zijn. Zij moeten het, omdat het 't eenig middel is, om de tyrannieke vooruitzigten der pseudo-liberalen te verijdelen en tevens de onregtmatige handelingen van degenen, die en Koning en Catholijken misleiden te bestrijden. Zij kunnen het, omdat zij uit zichzelven sterk genoeg zijn; dit hebben de laatste gebeurtenissen maar al te goed bewezen. De gevolgtrekkingen uit dit dilemma zullen van zelve uit den weg, welken wij voortaan bewandelen zullen, volgen. Maar er is nog eene andere voorwaarde: het is niet genoeg te *moeten* en te *kunnen*, maar men moet ook *willen*, en of de WIL dáár is, zal de toekomst moeten leeren.

Wij zullen zien!

KERKELIJKE STAAT.

ROME. Den 1 julij van dit jaar teekende Z. H. Paus Pius IX, meer dan ooit zich bezig houdende met alles, wat de welvaart zijner onderdanen bevorderen kan, de breve *inter plurima*, bij welke de Paters dienaren der kranken, van de orde van den H. Camillius de Lellis, de reguliere kannunniken van den H. Augustinus, welke bij dezelfde Breve afgeschaft worden, in de dienst van het H. Geest-gasthuis vervangen zouden. De voornaamste beweegreden, welke den H. Vader tot dezen maatregel noopte, was zijn vurig verlangen om den toestand der gasthuizen en vooral van dit, hetwelk men hem in zijne jeugd met eene zoo stichtende liefde zag bezoeken, te verbeteren.

De kanunniken, aan welke de breve van Z. H. een onbekrompen en behoorlijk bestaan verzekert, vertrokken zijnde, was de zondag 8 augustus bepaald, tot de officieele overgave van dit vermaard gesticht aan de dienaren der kranken. In den ochtend van dien dag traden de zestien religieusen die de nieuwe communauteit moeten uitmaken, vergezeld van Pater Togni, generaal der orde, en een groot aantal broeders, tot de drie andere huizen van Rome behoorende, van de professoren en voornaamste beambten, met den kommandeur Mgr. Orfei, aan hun hoofd, onder het luiden van alle klokken de openbare kerk, welke rijk versierd was, binnen.

Na een kort gebed voor het Allerheiligste begaf de stoet zich naar de sacristy en de nieuwe secretaris-archivist deed voorlezing van de pauselijke breve, waarbij bepaald is: dat voortaan de paters dienaren

der kranken hunne zorgen en hulp leenen zullen aan de arme zieken van het gesticht, welks inkomsten bij voortduring door Mgr. den Kommandeur *pro tempore* zullen beheerd worden; dat eene religieus der nieuwe communauteit belast zal worden met het bestuur der parochie, welke aan het gasthuis verbonden is en dat de secretaris-archivist in al de bijzondere voorregten zal treden, welke tot heden aan de kanunniken behoord hadden.

Toen de voorlezing der breve geëindigd was, deed Mgr. Orfei, met derzelver uitvoering belast, in eene sierlijke rede de grootheid der weldaad uitkomen, welke hem de zonen van den H. Camillus, die zoo ijverig, zoo godvreezend, zulke stipte nalevers hunner regels zijn, tot medewerkers gaf en schetste de bijzondere waarde, welke deze weldaad had, komende uit handen van den onsterfelijken Opperherder, die de liefde, de bewondering en den naijver van alle andere volkeren tot zich trekt.

Pater Togni beantwoordde deze welwillende en liefde ademende woorden met eene godsdienstige zedigheid, onder de uitdrukkingen der levendigste dankbaarheid jegens Pius IX en den doorluchtigen Kommandeur, uit zijnen eigen naam zoo wel, als uit dien zijner religieusen de verzekering gevende dat zij van ganscher harte al hunnen ijver, vermogen en vlijt zouden aanwenden, zelfs ten koste van hun eigen leven, om te beantwoorden aan de heilige taak, welke hun was opgedragen.

Daarna ontvingen de religieusen, die tot de dienst van het gasthuis geroepen zijn, de omhelzing van Mgr. den Kommandeur en de gansche vergadering keerde naar de kerk terug, alwaar de plegtigheid der installatie eindigde met het zingen van den *Veni Creator*. De toeloop der geloovigen was zeer groot en allen schepten er behagen in, den grooten Paus te zegenen, die dit kostbaar en prachtig gesticht aan de handen eener instelling, welke reeds zoo vele diensten aan de Kerk en de menschheid bewezen heeft, toevertrouwd had.

Daags voor den zelfden dag, vierde men te *St. Andrea della Valle* het derde eeuwgetijde van het gelukzalig afsterven van den H. Cajetanus van Thienna. Eene buitengewone pracht was tot deze viering aangewend. Een aantal kardinalen en prelaten gingen, uit godsvrucht het heilig misoffer opdragen aan het altaar van den roemvollen patriarch der reguliere kanunniken Theatijnen. De lofrede des heiligen werd door pater Ventura gehouden met die hooge welsprekendheid, welke steeds een ontelbaar gehoor lokt en in verrukking brengt. Zijne Eminentie de Kardinaal Vannicelli gaf bij het einde dezer schoone plegtigheid den zegen van het Allerheiligste.

— Uit Rome schrijft men van den 12:

« De kardinaal Ferretti heeft gisteren een buitengewoon nommer van den *Diario* doen uitkomen, om het protest van den kardinaal Ciacchi openbaar te maken. De afkondiging van dit stuk en de goedkeuring van den Paus hebben te meer de vervoering der bevolking gaande gemaakt, als de ambassadeurs van Frankrijk en Engeland bij den Kardinaal Secretaris van Staat pogingen gedaan hebben om haar te beletten. Het volk wilde eene demonstrantie doen ter eere van den Paus, maar is er van afgezien om Z. H. niet te mishagen.

» Pius IX en de kardinaal Ferretti zijn gisteren te voet uitgegaan en ontvingen de sprekendste blijken van goedkeuring van de zijde des volks. De Paus heeft zelfs eenige straten van de wijk Transtevere willen doorgaan; de ijver der Transteverinen om den persoon van Pius IX te omringen, was zoo groot, dat hij verpligt is geweest in zijne koets te treden om eene volks-hulde te ontkomen.

— In eene andere correspondentie leest men:

Heden ochtend 10 augustus, liepen er door de gansche stad geruchten, dat 50 dragonders, 80 karabiniers en 150 man burgerwacht *Macao*; villa van het noviciaat der Jesuiten overvallen hadden; dat het navorschingen van het hoogste belang gold enz. enz. Deze tijding werd met zoo veel onbeschroomdheid uitgebazuind dat vele weldenkenden dezelve reeds als een onbetwistbaar feit aangenomen hadden. En echter was er niets van aan. Eenige burgerwachten hadden, in de omstreken van *Macao* eenige ellendige dieven vervolgd en achterhaald; dit is alles, niet meer en niets min.

Eenige even goedwillige personen scheppen er hun behagen in te verspreiden, dat de jesuiten van Rome warsch zijn van de wijze en noodzakelijke hervormingen, welke de Paus, onze welbeminde Pius IX in zijne staten tot stand heeft gebragt en verder tot stand wil brengen. Het laatste is niet meer waar dan het eerste. De Jesuiten, en dit is een hunner misdaden, stellen zich nooit in strijd met de regeringen der landen, welke zij bewonen, en te Rome is dit wel nog minder dan elders het geval.

— De *Diario* van den 10 augustus maakt de volgende benoemingen bekend:

tot *apostolisch delegaat van Ancona*: Mgr. Ricci, thans delegaat van Civita-Vecchia;

tot *apostolisch delegaat van Civita-Vecchia*: Mgr. Bucciosanti, thans delegaat te Benevento;

tot *apostolisch delegaat van Orvieto*: Mg. Torraca, thans delegaat van Camerino;

tot *apostolisch delegaat van Camerino*: Mgr. Giraud, kanunnik der basiliek van het Vatikaan;

tot *apostolisch delegaat van Benevento*: Mg. Gramiccia, huisprelaat.

— Brieven uit Bologna melden dat de oostenrijksche krijgsmagt den 13 al de posten van Ferrara bezit heeft. Wij deelen deze tijdingen met alle voorbehoud mede, in afwachting van derzelver nadere bevestiging. Ziehier wat gemeld wordt.

« De oostenrijkers hebben den 13, ten twee ure des namiddags, al de posten en barrieren van Ferrara, uitgezonderd het kasteel, verblijf van den kardinaal legaat, en de gevangenissen, bezet. De kardinaal Ciacchi heeft een tweede protest tegen dezen maatregel uitgevaardigd.

» Geheel het garnisoen, infanterie, kavallerie en artillerie heeft zich eerst op het esplanade plein vertoond en zich daarna in de stad verspreid, op elken post 30 à 40 man met eenen officier achterlatende; daarna werden de kanonnen tegen de plaats gerigt en heeft men de straten door een aantal patrouilles laten doorkruisen, zoodat men zeggen kan, dat de stad op eenen militairen voet bezet is.

» Een aantal karren met amunitie zijn van Ponte Lagosouro te Ferrara gekomen en naar de citadel gebragt. Over de Po zijn schipbruggen gelegd, en men zegt dat een aantal batallions gereed staan dezelve over te trekken.

» Deze tijdingen hebben te Bologna veel opschudding veroorzaakt.

TURKIJE.

Het grieksch-turksch verschil is nog altijd in den zelfden toestand. Sedert de Porte, zich niet te vrede stellende met den door de grieksche regering gedanen stap, eene vordering opgeworpen heeft, strekkende tot de handhaving van al de eischen van het ultimatum, is de zaak geen voet vooruitgegaan. Men verwacht echter dagelijks eene beslissing, welke van de zijde der Porte een einde aan allen twist zal maken, door aan Griekenland de gelegenheid te geven tot het afleggen van een bewijs der vredelievende bedoelingen, waarmede het bij voortduring verklaard bezield te zijn.

De opstand in Albanie heeft zich op eene schrikbarende wijze uitgebreid. Deze provincie is thans geheel in eenen staat van insubordinatie tegen het gezag der Porte. Men schat op meer dan zes duizend het getal der opstandelingen in Opper en Neder Albanie. De twee hoofden Zeinel Bey en Djouleka overleggen te zamen hunne handelingen, deelen elkanders hulpmiddelen en verleenen zich onderlinge hulp. Hun onderwoord is de afschaffing der militaire conscriptie en de hervorming in de regering; dat is, te zeggen de herstelling der feodale voorregten van de groote turksche familien des lands en de handhaving van al de misbruiken van den ouden regeringsvorm en namelijk van de plunderingen en vervolgingen, waarvan men de christenen langzamerhand bevrijden wil.

Tot heden heeft Bosnie geen deel aan deze beweging genomen, doch de laatste tijdingen uit dat gewest melden, dat men er eene groote gisting begon te ontwaren.

GRIEKENLAND.

De opening van de zitting der Kamers heeft den 9 augustus te Athene plaats gehad. De door den Koning gehoudene redevoering meldt dat het turksch-grieksch verschil nog niet geëindigd is maar weldra eene ontknooping zal erlangen, overeenkomstig de waardigheid der beide Staten. De koning zegt nog dat de noodige financieele wetten zullen aangeboden worden om het land in de gelegenheid te stellen, aan de leening te voldoen en dezelve te vernietigen. Het gouvernement heeft overigens naar luid der troonrede, voldaan aan de vordering van Engeland nopens de voldoening van het vervallen halfjaar rente.

De werkzaamheden der onlangs uit de verkiezingen ontstane Kamer zullen alzoo aanvangen. Het grieksch gouvernement heeft veel tot stand te brengen; maar alles levert het vooruitzigt op dat deszelfs gang niet belemmerd zal worden door de Vertegenwoordigers des lands. Tot heden schijnt de Kamer alleen zamengesteld te zijn uit voorstanders van het ministerie. De hoofden der oppositie, de heeren Metaxa en Mavrocordato hebben de vernieuwing van hun mandaat niet kunnen erlangen en maken geen deel der Kamer meer uit.

DUITSCHLAND.

BERLIJN. Het proces der Polen wordt zonder merkwaardige voorvallen voortgezet.

ENGELAND.

LONDEN 21 augustus. De admiraal George Martin, onlangs overleden, heeft een vermogen van anderhalf millioen guldens nagelaten.

— De lijkdienst voor Mgr. Griffith, heeft gisteren te Londen plaats gehad. Zij werd in de katholijke hoofdkerk onder eenen grooten toevloed van geloovigen gevierd, door Mgr. Briggs, vicaris-apostoliek van het midden-distrikt. Vier andere, bisschoppen en meer dan 100 priesters adsisteerden, bij deze plegtigheid.

— Ll. vrijdag zijn in de nabijheid van Cromartitz drie walvisschen gevangen; zij waren door visschers niet ver van de kust ontdekt; deze hebben zich moedig in de zee begeven en het gelukte hun niet zonder gevaar de dieren met het harpoen te treffen en naar strand te slepen. Zij waren van 26 tot 29 voet lang en zijn voor 6 p. st. het stuk verkocht.

— Den 15 dezer werd een schooner met granen beladen en van Belfast naar Westport (Ierland) stevenende, door zeven schuiten aangevallen, met het blijkbaar doel om de lading te overrompelen, doch de bemanning bood eenen duchtigen wederstand. Een der roovers werd gedood een ander gekwetst en twee werden gevangen genomen.

SPANJE.

MADRID 17 augustus. De heer Pacheco heeft, naar men verneemt, ijverige pogingen bij de koningin aangewend, om eene verzoening tusschen haar en den koning tot stand te brengen, doch zou de toestemming der koningin slechts erlangd hebben op voorwaarden, welke de minister van binnen

landsche zaken den koning moet voorstellen, maar vreest dat niet aangenomen zullen worden. Die minister heeft eene audientie bij den koning gevraagd doch zal eerst donderdag op het Pardo ontvangen worden.

Men verzekert dat de heer Pacheco onmiddellijk na de audientie, welke hij bij de koningin gehad had, om over de zaak der verzoening te handelen zijn ontslag wilde indienen, overtuigd als hij was van de nutteloosheid zijner pogingen, doch hij heeft toegegeven aan de dringende bede zijner ambtgenooten en zal den uitslag afwachten der conferencie, welke de minister van binnenlandsche zaken met den Koning hebben moet.

De ministerieele crisis dreigt dus meer dan ooit en de zaken lijden veel door dezen toestand van zaken. De handelsoperatien worden steeds zeldzamer en het geld is zeer schaarsch. Een aantal wissels zijn uit Frankrijk met protest van non-acceptatie teruggekomen. De heer Salamanca is de door regtbank van koophandel veroordeeld geworden om 200,000 franken te deponeren tot waarborg van het rembours. Eene tweede som van 150,000 francs is nog aan denzelfden bankier geprotesteerd teruggezonden; hiervan is nog geene nederlegging gedaan.

FRANKRIJK.

PARIJS 22 augustus. Alle oogenblikken worden de vermoedens tegen den hertog van Praslin gewigtiger. De justitie heeft uit een naauwkeurig en beredeneerd onderzoek een verhaal opgemaakt, hoe de misdaad naar alle waarschijnlijkheid moet volvoerd geweest zijn.

— Binnen eenige dagen zou te Eu een groot feest gevierd worden waarbij de hertog de Praslin, met zijnen oom, den generaal Tiburce Sebastiani genoodigd was.

— Men verzekerde heden dat de debatten in de zaak van den hertog met geslotene deuren zouden plaats hebben.

— Heden ochtend werd verzekerd dat de negociatie der nieuwe leening van 350 millioen franken, onlangs door de Kamer goedgekeurd, den 10 november e. k. zal geschieden en dat de aannemers de algeheele som in 38 maanden tijds of omstreeks 9 millioen per maand moesten voldoen.

— De kardinaal aartsbisschop van Kamerrijk en de bisschop van Evreux zijn benoemd tot officieren van het Legioen van Eer; en de aartsbisschop van Aix, de bisschop van Poitiers, de heeren pastoors van St. Roch te Parijs, van St. Viveau te Rouaan en de deservitor van Villedieu tot ridders derzelfde orde.

— De *Gazette de France*, de *Réforme* en de *Charivari* zijn gisteren in beslag genomen uit hoofde van derzelver beschouwingen over het proces Praslin.

— De gezondheid van den heer Teste is meer en meer in gevaar gebragt. Niet alleen merkt men geene beterschap in de hartsontsteking maar de hersenziekte schijnt meer en meer dreigend te worden. De geneesheeren hebben verklaard dat het dringend noodzakelijk wordt dat hij naar een gezondheidsgesticht vervoerd worde.

— Men leest in *l'Univers*:

Wij willen noch het medelijden, noch den afschuw, noch den schrik verspreiden, veroorzaakt door de misdaad, welke eene nieuwe smet op de fransche maatschappij komt werpen. Dit alles is onbeschrijfelijk en er is welligt geen enkel ingezeten van Parijs die er geen deel in neemt en er niet over verslagen is. Maar te midden dier droevige bijzonderheden is er eene, welke onzen tijd kenschetst, juist omdat zij door zoo weinigen opgemerkt wordt en welke wij niet stilzwijgend kunnen voorbijgaan. Kan men begrijpen dat onder die menigte van magistraten, geneesheeren en lieden van alle slach, die de hertogin van Praslin omringden, toen zij nog leefde, niemand op de gedachte gekomen is om eenen priester te roepen? Men heeft aan alles gedacht, behalve daaraan, en men heeft haar laten sterven zonder haar eenen zegen te geven zonder te beproeven, haar eene gedachte van hoop en vergeving, welke den hemel verovert, in te boezemen.

In waarheid men moet te Parijs en in onzen tijd leven, om zulke daadzaken te betreuren te hebben, en evenwel zou men onder het volk van Parijs niets dergelijks zien. Dat een ongelukkige op de straat door eenig ongeval getroffen nedervalle, dadelijk doet zich iemand op om een en bedienaar der godsdienst te roepen; maar onze magistraten denken slechts aan het verbaliseren en hunne menschlievendheid is voldaan wanneer zij van eenen geneesheer, die even verlicht is als zij, de verzekering ontvangen hebben dat er niets meer te doen is en dat het slagtoffer niet gered kan worden.

NEDERLAND.

'S HERTOGENBOSCH 25 augustus.

Op al hetgeen *de Tijd* antwoordt op den brief van den baron Nahuijs van Burgst, *op zijn H. W. Geb. verzoek* in ons blad geplaatst, omtrent het traktaat in Nederlandsch Indie gesloten, waarbij onze regering zich verbonden zou hebben de verbreiding der christelijke godsdienst op Java door alle mogelijke middelen tegen te gaan, zullen wij slechts antwoorden: 1°. dat, aangezien de brief met de naamteekening van gemelden baron geplaatst is, de redactie nooit ter verantwoording van denzelven kan opgeroepen worden; 2°. dat de redaktie een bepaald verzoek tot plaatsing van eenen door den baron Nahuijs geteekenden brief, naar haar inzien, niet weigeren mogt; 3°. dat de redaktie vermeende allen grond te hebben den baron van Nahuijs *bevoegd* en *achtenswaardig* te verklaren, wijl ZHEdGeb. medekommissaris van het Nederlandsch Indisch gouvernement, best in staat is te weten, wat destijds is omgegaan en omdat wij geene reden hebben te veronderstellen dat ZHWGeb. de achting, aan eenen grooten naam en hooge betrekking verbonden verbeurd heeft en 4°. dat zoodra wij de overtuiging zullen hebben dat *de Tijd* waarheid heeft gesproken en de *Staats-Courant* en de Baron Nahuijs van Burgst willens of onwillens gedwaald hebben, wij met even veel ijver als hij een zoo verfoeijelijk traktaat zullen schandvlekken. Al het overige door *de Tijd* in het den midden gebragt, behoort aan het adres van Baron Nahuijs van Burgst te huis.

— Bij besluit van 20 Aug. jl., n°. 52, heeft Z. M. goedgevonden: tot secretaris der gemeente St. Michielgestel, in plaats van wijlen R. Peter, te benoemen B. Smulders.

— Uit Maastricht schrijft men dat Hunne Hoogwaardigheden de bisschoppen van Colophon, van Hirene en van Adras een bezoek in die stad hebben afgelegd.

— Den 21 heeft er, naar men verneemt, een aandoenlijk voorval op het badhuis te Scheveningen plaats gehad. De hertog de Choiseul-Praslin is aldaar met zijne familie gelogeerd. Hij is eene naaste betrekking, men gelooft zelfs de broeder van den heer de Praslin, wiens echtgenoot voor eenige dagen op zulk eene verschrikkelijke wijze, en, naar de latere berigten te oordeelen, onder zulke ontzettende omstandigheden, van het leven is beroofd. De hertog kreeg door de daar aanwezige fransche dagbladen, die van den vorigen dag waren, het eerst kennis van de ontzettende gebeurtenis.

— Heden middag ten half twee ure is de nieuwe Spaansche gezant aan het Ned. Hof, in een plegtig gehoor bij den Koning ontvangen, om zijne geloofsbrieven te overhandigen.

Ten gevolge daarvan is het vertrek des Konings uit de residentie, dat op heden bepaald was, thans vastgesteld op morgen.

— Wij lezen in de *Kamper Courant*, dd. 21 aug.:

Omtrent de aardappelenziekte luiden de berigten uit deze omstreken niet ongunstig; op de weilanden echter doet de langdurige droogte veel kwaad; sommige veehouders weten geen raad met hunne koeijen, doordien het gras verschroeit op het land en er geen etgroen wast. Er worden hier groote hoeveelheden hooi opgekocht, meestal voor de Rijnstreken.

— De *Provinciale Friessche Courant* meldt heden het volgende:

De berigten omtrent de ziekte onder de aardappelen luiden in zekeren zin niet ongunstig. De ziekte is schier in alle aardappelvelden aanwezig, maar bepaalt zich hoofdzakelijk tot het loof. De bladen zijn ten gevolge daarvan zwart en verflensd de stengels over het geheel nog groen. De late gele aardappelen zijn nog niet allen rijp, en het is te hopen dat zij nog wat zullen narijpen; men veronderstelt echter, dat de oogst rijkelijk en gelukkig zal uitvallen.

Op de aardappelenvelden heeft men tevens eenige exemplaren gevonden van de doodshoofd-rups (*Sphinx Atropos*) welke hier in Friesland zeldzaam voorkomt.

— Uit Groningen, dd. 21 augustus, wordt het volgende geschreven:

Wel ontdekt men nog hier en daar eene zwarte kleur of vlekken aan het loof der aardappelstruiken, maar de ziekte heeft hare grootste kracht gehad en houdt nu langzamerhand op, terwijl de knol geene noemenswaardige schade heeft geleden. De opbrengst geeft stof tot tevredenheid, en het aantal aangestokene of bedorvene is zeer gering.

— Het volgende wordt uit Goes berigt:

In dit eiland (Zuid-Beveland) zijn sedert weinige dagen de aardappelen zelven aangetast door de kwaal, die men in den aanvang van dit saizoen voor honigdauw beschouwde, doch die thans blijkt weder de gevreesde aardappelziekte te zijn; sommige stukken lands zijn in meerdere, andere in mindere mate aangetast, doch geven nog geene genoegzame reden om eene algemeene verbreiding der ziekte te voorspellen.

— Uit Oostburg (Zeeland) schrijft men:

De ziekte is, ofschoon niet in erge mate, vrij algemeen in de late of winter-aardappelen; de vroege soorten echter hebben nagenoeg niets geleden en leverden veel uit, waartoe mede bijdroeg, dat men veel meer aardappelen dan in gewone jaren heeft gepoot.

Men is van plan de winter-aardappelen dit jaar in den grond te laten, in weerwil dat het uiterlijk aanzien zou doen vermoeden dat zij gerooid konden worden; want in het verloopene jaar heeft men opgemerkt dat op vele plaatsen het bederf in de aardappelen is toegenomen, nadat zij uit den grond gehaald waren.

NIJMEGEN 23 augustus. Heden avond, ten half elf ure, is Z. M. de Koning met gevolg, te Lent, aan de overzijde der rivier voor deze stad, aangekomen, opgewacht door de civiele en militaire autoriteiten en door een groot aantal nieuwsgierigen. Na slechts weinige oogenblikken vertoefd te hebben, is Z. M. met Hoogstd. stoomjagt vertrokken en heeft de voorgenomen reis naar Duitschland voortgezet.

LEYDEN, 22 Aug. Eergisteren passeerden onze stad twee groote vaartuigen, volgeladen met menschen van beide sexe en onderscheiden leeftijd, op weg zijnde naar Rotterdam, om van daar als landverhuizers naar Noord-Amerika te vertrekken. Zij kwamen uit Overijssel, en naar men zegt maakten zij een groot gedeelte uit van een dorp in die provincie. De meesten waren zoogenaamde afgescheidenen, met hunne leeraars aan het hoofd. Psalmen zingende vervolgden zij hunnen weg. Men merkte verscheidene grijsaards van zeventig en tachtig jaren onder hen op.

LATERE BERIGTEN.

Het bevestigt zich dat de Oostenrijkers den 13 de stad Ferrara ingenomen hebben. Ten elf ure des ochtends plaatsten zich twee battaillons, een van jagers en een van Hongaren, en een korps huzaren in slagorde op het esplanadeplein. Ter regter zijde werden zij ondersteund door drie stukken geschut, met brandende lont; de kanonnen van de citadel waren tegen de stad gerigt en de kanonniers aan hunne stukken. Een majoor der jagers, vergezeld van eenen adjudant en eenen ordonnans-officier,

begaf zich toen naar den Kardinaal-legaat om hem mededeeling te doen van eene depeche van den generaal, die eischt dat al de posten in zijne magt zouden gesteld worden. Zijne Em. antwoordde dat hij nooit aan vreemdelingen de poorten der stad, welke Zijne Heiligheid hem had toevertrouwd, zou overleveren.

Deze poging bij den Kardinaal-legaat mislukt zijnde, werden twee kompagnien infanterie van de bataillons gedetacheerd en, elk door eenige huzaren geëscorteerd, drongen zij de stad binnen. Eene dier kompagnien trok dadelijk naar de markt onder het geroep der menigte van: leve Pius IX; daar hield zij halt en maakten hare wapens gereed. Het is er niet ver af geweest, of er is bloed vergoten geworden, zegt een brief van Ferrara. De stad was in eene vreesselijke opschudding, al de winkels waren gesloten.

De Kardinaal-legaat heeft ten tweeden male geprotesteerd en daar de H. Vader zijn eerste protest goedgekeurd heeft, is er niet aan te twijfelen, of de kardinaal Ciacchi handelt volgens de bevelen van zijn gouvernement, hetwelk besloten schijnt met kracht deszelfs regten te willen handhaven.

De zwitsersche Landdag heeft den 19 augustus op nieuw de zaak der kloosters van Argau behandeld; doch geen enkel der in die zitting in het midden gebragte voorstellen heeft de gewilde meerderheid kunnen behalen.

Het spaansche kabinet schijnt in staat van volle ontbinding te zijn. De generaal Narvaez, ambassadeur te Parijs, heeft door eenen buitengewonen koerier de uitnoodiging van zijn gouvernement ontvangen, om zich onverwijld naar Madrid te begeven. De generaal heeft inderdaad Frankrijk verlaten. Het is waarschijnlijk dat hij tot president van het nieuwe ministerie zal benoemd worden.

De hertog van Praslin is den 22 door den voorzitter van het hof der Pairs verhoord. Hij is steeds bedenkelijk ziek, ten gevolge van het gebruik van laudanum. Het lijk zijner ongelukkige gade is dienzelfden dag in de grafkelders der Madeleine, hare parochie, bijgezet om begraven te worden na de aankomst van den maarschalk Sebastiani. Bij de geregtelijke schouwing van het lijk heeft men bij de dertig wonden of kneuzingen ontdekt.

In antwoord op hetgeen *l'Univers* omtrent het niet roepen van eenen priester bij de hertogin van Praslin zegt, en hiervoren aangehaald is, antwoordt de *Moniteur parisien*, dat zij reeds opgehouden had te leven, toen het geregt kwam om de misdaad te constateren.

Men heeft te Parijs al wederom helsche doozen, die onverwachts ontploffen, gevonden.

Correspondentie.

Met leedwezen hebben wij vernomen dat de heer ontvanger van Vught (wij zijn thans wel verpligt den naam der gemeente te noemen, welken wij in ons vroeger correspondentie-schrijven weggelaten hebben) nog niet ophoudt zijne willekeurige maatregelen omtrent het houden zijner kantoor-uren te handhaven. Een schrijven uit die plaats, doch niet van den molenaar, heeft ons daaromtrent nieuwe klagten doen geworden. Hebben de ingezetenen zich reeds tot hoogere autoriteiten gewend? Wij raden hun dit ten sterkste aan.

Wij hebben een stuk ontvangen, gedagteekend Maastricht 17 augustus 1847, waarin beantwoord wordt een schrijven uit het *Handelsblad*, hetwelk de Correspondent zegt door ons in ons nommer van den vorigen dag opgenomen te zijn en betrekking heeft op de *Societeit van de Navigatie op de Zuid-Willemsvaart*. Wij hebben destijds genoegzame reden gehad, om over dat schrijven aan het *Handelsblad* het stilzwijgen te bewaren. Wij moeten dus veronderstellen, dat het stuk van den onbekenden schrijver uit Maastricht aan een verkeerd adres bezorgd is en houden het to' *LEd.* dispositie.

TE HUUR OF TE KOOP
EEN
HEERENHUIS,
in de Keizerstraat te *'s Bosch*, hebbende *twee* groote VOORKAMERS, KEUKEN, WASCHHUIS en TUINTJE daar achter, *vijf* BOVEN-KAMERS, MEIDEN-KAMER met alle verdere gerieven. Te bevragen bij *M. VAN DER LINDEN* naast gemeld Huis.

Stoom- **boot**

JAN VAN ARKEL.

De DIRECTIE maakt bekend dat de **Winterdienst zal hervat worden**, *Maandag*, 6 *September* 1847.

VERTREK

VAN *'s HERTOGENBOSCH.*
Maandag, *Woensdag* en *Vrijdag*, 's morg. ten 7 ure.
Van *GORINCHEM*, » » 9 »
VAN *SCHIEDAM*.
Dingsdag, *Donderdag* en *Zaturdag*, 's morg. ten 7 ure.
Van *ROTTERDAM*, » » 7½ »
» *GORINCHEM*, » » 11½ »

*** De ondergeteekende, Koopman in

Vlaamsche Linnens

en alle soorten van

GEBREIDE GOEDEREN,

geeft zich de eer te berigten, dat hij zich met zijne Affaires **Verplaatst** heeft, van den *OUDENBOSCH* naar *'s HERTOGENBOSCH*, op het Hinthamereind, in de Windmolenbergstraat, Wijk B, N°. 377.
's Bosch den 24 Augustus 1847.
J. DHONDT.

DEPOT
VAN
BLOEDZUIGERS
VAN
G. J. DENIS, FILS.

Bij *J. VOGELPOEL Hinthamerstraat* te *'s Bosch*, alwaar dezelve in alle soorten, zoo in 't groot als in 't klein aan zeer LAGE prijzen te bekomen zijn.

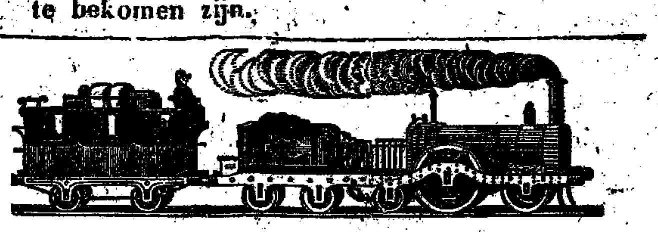

AKEN-MAASTRICHTER
SPOORWEG.

AANBESTEDING
DER WERKEN
OP
NEDERLANDSCH GEBIED.

De gemeenschappelijke Directie, voornemens zijnde, over te gaan tot de AANBESTEDING DER WERKEN, voor den aanleg van het gedeelte van dezen **Spoorweg op Nederlandsch gebied, met Zijtak naar de Domaniale Steenkolen-Mijnen te Kerkrade**, brengt bij deze ter kennis van de gegadigden, dat het daartoe betrekkelijk Bestek, met de lengte, profillen en berekeningen tot den 21 *September aanstaande*, ter inzage liggen in hare Bureaux, te *Maastricht*, Capucijnen Straat, N°. 1101, en te *Aken*, Wierichs Bongaard, N°. 1304; zullende, van den 10den tot den 21sten September door de Beambten der Maatschappij aan de gegadigden de verlangde Inlichtingen op het terrein gegeven worden.

De WERKEN voornoemd zijn verdeeld in zes Perceelen, waarvoor hetzij geheel, hetzij voor een of meer Perceelen te zamen, zal kunnen ingeschreven worden.

De Verzegelde Inschrijvings-Billetten, met opschrift:

Inschrijvings-billet voor den aanleg van . . . . perceel van den AKEN-MAASTRICHTER SPOORWEG.

kunnen voor of uiterlijk op *den 21sten September* aanstaande, tot des avonds ten 7 ure; in een der opgegeven Bureaux worden bezorgd.

De opening dezer Billetten zal plaats hebben den 22sten September des voormiddags ten 10 ure, in het Bureau te *Maastricht*, en in bijzijn der aldaar tegenwoordig zijnde Inschrijvers.

Maastricht, 17 *Augustus* 1847.

De Directie der Aken-Maastrichter Spoorweg Maatschappij,
W. CLERMONT, Dr.

Graanmarkt

van 's HERTOGENBOSCH.

Woensdag en Donderdag, 25 en 26 Augustus.

NIEUWE ROGGE *f* 7.35, *f* 7.85 a *f* 8.15
NIEUWE BOEKWEIT *f* 7.50 à *f* 8,50 *f* 9.50.
NIEUWE HAVER *f* 3,50 *f* 4.50.

EINDHOVEN den 24 Augustus 1847.

De prijzen der Granen zijn heden alhier geweest:

Een Nederlandsch	Mud	Rogge. . . .	*f*	7,00.
»	»	» Boekweit . . .	»	7,00.
»	»	» Haver. . . .	»	3,20.
»	»	Pond Roggebrood. .	»	0,08½
»	»	» Boter. . . .	»	0,72.

AMSTERDAM, 23 Augustus.

Tarwe tot ruim vorige prijzen; met goeden handel; 126 p. n. Pools. f 412; 127, 128 p, dito dito f 420. 126 p. r. Silez f 368; 136 p. n. Brunsw. f 360; 127 p. Bantholmer f 365; 133 p. witb. Pools, f 470.

Rogge tot vorige prijzen met goeden handel. In cons.: 118 p. Odessa f 240: 116 p. Archangel f 217, 122 p. Turksche f 230; 116, 117 p, gedr. f 217, 220; 124, 126 p. n. Inlandsche f 250, 256.

Garst prijshoudend: n. Zeeuws. Winter f 185, 102 p. n. Rijn f 200; 100 p. ger. Smirna f 160.

Beurs van amsterdam.

Maandag 23 Augustus ten 4 ure.

W. S. 2½ pCt. 56⅝, ¾. Dito 3 pCt. 68⅞. Dito 3 pCt. rescontre 68¾. Dito Certific. 4 pCt. 88⅝: ½. Handelmaats. 169½. Ardoins 85 p. st. 16, 15⅞. Dito 510 p. st. 15⅞, 7/16. ½. Spanje Binnenl. 3 pCt. 24⅛, 1/16. ½. Portug. 3 pCt. 27. Dito 4 pCt. 27⅝, ½. Oude Russen 105¾, ⅞. Dito 4 pCt. 89⅞. Dito Stieglitz en Co. 89½. Brazil van 100 p. sterl. 88.

OPGAVEN van de HOOGTE der Rivieren DE MAAS te Grave en van de DIEZE te 's Bosch, waargenomen des morgens ten 8 ure.

DATUMS.	MAAS TE GRAVE. BOVEN AP.		GEWASSEN.	GEVALLEN.	DIEZE TE 'S BOSCH. BOVEN O.		ONDER O.		GEWASSEN.	GEVALLEN.
Aug.	ell.	dm.	dm.	dm.	ellen	dm.	ellen	dm.	dm.	dm.
23	5	37	6	»	»	»	»	»	»	»
24	5	37	»	»	»	»	1	42	1	»
25	»	»	»	»	»	»	1	45	»	»
	»	»	»	»	»	»		»	»	

De O. te 's Bosch is 4 el 11 duim boven AP.

Hoogte van den Rijn te Keulen, 15 augustus, 5 el 2 duim.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE KOOI.